

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració : CANUDA, 14, Pral.

Campanya que ha de completar la seva finalitat

PER tal d'interessar a tots els estaments populars d'aquesta ciutat en la solució dels problemes relacionats amb l'edificació de locals destinats a escoles públiques de Barcelona, l'Ateneu Enciclopèdic Popular ha iniciat una campanya que a nosaltres ens apar excel·lent i que ens plauria força veure com assoleix tot l'èxit de què és mereixedora, no solament per la importància que en si entra, sinó que, també, pel segell d'alta civilitat que reportaria a la ciutat nostra l'adopció, per part dels organismes a qui correspon interessar-se per embellir el sistema pedagògic a què els infants estan subjectes, de mesures pràctiques i acords decisius encaminats a transformar en belles i higièniques totes les escoles que en el nostre poble, avui, no escampen, entre els infants, res més que mals records per al dia que, arribats a la maduresa de la vida, fan memòria de que en la seva infantesa eren reclosos durant hores i més hores, llargues i inacabables, en locals impregnats de fosc i de tristesa...

Més, aquest sol aspecte de la campanya totjust iniciada, amb tot i ésser molt important, és incomplet, li manca quelcom que, en donar-li un camp d'acció més ample, més extens, assoliria una major importància i, per tant, foren més productius els resultats que el nostre poble podria obtenir.

Així, per exemple, ens agradaria veure, a nosaltres, com es relliga aquest problema de bellesa externa que el preocupar-se de l'edificació escolar suposa amb aquell altre problema d'utilitat pedagògica que representa el preocupar-se per tal que en les escoles hi siguin donades, als infants, les nocions educatives en la llengua del país on aquelles escoles s'erigeixen.

Ha d'ésser, també, un problema educatiu, digne d'atreure l'atenció de tots aquells que per les qüestions pedagògiques vulguin preocupar-se, l'adopció d'una franca actitud reformadora d'aquells sistemes d'ensenyament que encare involucren les velles qüestions religioses en els sistemes educatius posats en pràctica a les escoles, les quals haurien d'ésser

ser sagrat refugi de serenitat i de tolerància.

I hauria d'ésser així, perquè les antiquades teories confessionals enfosqueixen l'intel·lecte dels infants i són el motiu de que es conservin i perdurin la munió de prejudicis socials que les arcaïques religions a tots els homes encomanen.

En els nostres temps, les religions dites positives ja no representen, ni realment són, acaparaments de moralitat i de bons costums per part dels homes que practiquen i segueixen un determinat culte. Avui la societat ha avançat, i, en virtut del seu continuat avenç, existeix, en la consciència dels homes, per propi impuls, una línia divisòria de ço que és el bé i el mal. No són necessaris els temors d'apocalíptiques venjances ni de cruents martiris, per tal de fer viure als homes subjectes a una determinada moral que mai ha de recloure's dins cap fita humana.

I és que ara, en el nostre moment social, els homes comencen a tenir nocions de tot quant l'esforç humà pot realitzar i sab que no són pas estèrils sacrificis en cerca de les benhaurances d'una vida ultra-terrena ço que

dèu cercar, sinó que el deure dels homes és laborar per la possessió, en la societat i per a tots els homes d'una sèrie d'atributs detentats barrejats per tots els poders autoritaris que els prejudicis humans i socials, que aquells arcaïsmes suposen, han engendrat.

A la societat, a la vida, no és possible permanèixer estancats dins els conceptualismes revellits de les religions que l'actuar social va deixant endarrera. Se n'han de despendre els homes del ròssec d'atavismes que encare el retenen subjecte a les modalitats preterites de la nostra societat, i, per despendre-se'n, és necessari que, des de l'escola, no s'imbueixi en els tendres cervells dels infants apriorismes nocius per als homes i per als pobles.

Hem dit i repetit que l'escola catalana representa, per al nostre poble, una actuació lliberadora de pràctics i profitosos resultats, emperò juntament amb aquesta afirmació, de valiosa i profunda transcendència, hem de fer constar que els homes, que la societat, no apressarà l'adveniment del nou regnat social que el nostre esperit entreveu, en tant els homes eduquin i amotllin l'espiritualitat llur en les reraçagades concepcions de les teories religioses.

Aquest Ateneu Enciclopèdic Popular, que és de creure actuarà per tal de fer efectives millores i avenços culturals que, en endinsar-se en la consciència dels homes, els faci més bons i més perfectes, si vol fer tasca positiva i vol abarcar amb tota sa complexitat el problema cultural dels estaments populars, ha de completar la base de la campanya suara iniciada i ha d'incorporar, per tant, a les seves aspiracions, l'aspecte que fa referència a la llengua amb que deuen ésser donades les ensenyances i ha de pronunciar-se, com, potser, altres vegades en aquella casa ja s'ha fet, per la neutralització religiosa de l'escola. No fer-ho així, és mutilar l'esperit d'una campanya i donar massa importància a un aspecte de la pedagogia, que, essent molt important, en voler-lo fer surar separatament dels altres aspectes, es corre el risc d'extingir i materialitzar l'èxit d'una campanya que és simpàtica perquè tendeix a preocupar-se del perfeccionament, del millorament cultural del poble, que tan digne és i tan necessitat està de què s'hi dediquin energies, activitats i esforços.

FULLES DE PROPAGANDA DE LA LLENGUA CATALANA

Contenint vint pensaments, en defensa de l'idioma, de Dant Alighiere, Manel Milà i Fontanals, Cervantes, Lluís Kossuth, F. Pi i Margall, Aribau, Angel Guimerà, Menéndez i Pelayo, Maragall, Herder, Josep Torres i Bages, Sèneca, Ferrán August Bebel, Marià Aguiló, Leibnitz, Malebranche, Eça : : : : de Queiroz i Prat de la Riba : : : :

A BENEFICI DE LA

«Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana»

Cada fulla val deu cèntims

En venda: A les oficines de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.—Canuda, 14, principal.

DUALISME

HA esdevingut el moment solemne de la selecció... El jorn magnament patètic, de gesta, en el qual esclatà a Europa la més portentosa manifestació de ço que és susceptible la humana naturalesa en un estat morbós, com el que fins ara ha semiviscut, la més alta representació específica dels organismes que habiten l'espai còsmic, fou l' instant inicial d'una nova època, lògicament necessària per a la continuïtat del desplegament dinàmic, en normal societat, de l'especie humana. Tot ço que és vida implica dos elements potencials: l'ésser i el no-ésser; la salut i la patologia; és com la llum i l'ombra... L'existència de subjectes d'intel·ligència obtusa explica la necessitat lògica d'existir éssers de privilegiat poder concepcional. Els pobles esclaus ensenyen a les col·lectivitats arribades a la integral nacionalitat, geogràfica i política, que tenen el deure de dirigir i consagrar llur actuació extrínseca a la lliberació i reivindicació d'aquelles nacions anul·lades com a representacions socials i humanes, i endigar-les, després, per la dreuera que més breument i amb major eficàcia les condueixi a l'assoliment dels goigs de la vida que l'estat de perfeccionament màxim dels pobles i dels homes lliures significa. Aquesta obra extraordinàriament sintètica, de gran necessitat ja esdevinguda tradicional per conseqüència dels orígens i els efectes de les guerres preterites de tota mena, està elaborant-se, ara, al grandios camp d'experimentació situat al lloc que tots de sobres sabem... Els individus d'esperit avorrit per insuficiència psíquica, per atavisme vicis, degenerats, cecs, morts anímicament, troben que se n'escrui i que se'n parla massa ja de la guerra... Són amics de les tenebres, aquests... No s'hi senten bé a ple sol, a plena llum, a la vida... Escriure i parlar de la guerra és com fer una ofrena espirital; és posar les energies morals en acció; és agitar l'encenser dels afectes filantròpics per a apaivegar i esvaïr els dolors dels homes que viuen i moren i maten per la llibertat del món... Qui no comprèn aquestes afeccions no té cor, no sent, no estima res... I qui no estima no hi fa res damunt la terra... Aquests éssers, però, tenen transcendència, a la societat: són elements que, junts amb altres subjectes que són més amunt en significació, extrínseca només, precipiten l'agresolament de ço que ha d'ésser la substància biogenèsica de la humanitat futura... Les roses, amb la fragància llur, exciten la rinosensibilitat d'una faïç ben agraçada i, en canvi, allò que fa germinar la llavor no és pas gens simpàtic a cap altre sentit corporal... Prou càstic té qui no hi sent del tot... Hi ha, també, qui diu que té raó, ara, qui l'ha perdut fa mitja centuria, i que la raó dels que la defensen de cara als barbres és mantinguda per l'expansió gràcies de l'or encunyat... *Aquila non captat muscas* digué qui bebia en les fonts del verb on el Laci begué... I és veritat... La primera de les aus ni en té noció de la bonior monòtona i apenes perceptible que al moure's produeix l'alat insecte que en els dies xardorosos de l'istiu es posa damunt d'allò que els quadrúpedes per ells amoïnats depositen en les polsoses carreteres... Hi ha qui desitja la

pau; hi ha qui desitja que duri més encara la guerra... Els primers són els que han donat quelcom que els és molt car... Els segons són els que res més que coses baixament materials han exposat i ja n'han rebut el profit, i per tal de rebre'n més encara, per a la continuació indefinida de la guerra, agotaríen, si poguessin, els tres ordres de la naturalesa, fins a assolir, ells sols, tot el poder i tot el valor material del planeta que ens aguanta... I són aquests els que diuen que té raó qui no la té fa mitja centuria, i que la raó dels que la defensen de cara als barbres és mantinguda per l'expansió gràcies d'això que ells cercarien, a poder, fins girant el món del revés... El moment solemne de la selecció és arribat, però; i tot l'or que hi ha al món i tot el que, desentranyant les mines fins no deixar-ne ni rastre, podria extreure-se'n, seria prou per a comprar una guspira de la voluntat determinadora de l'acció humanament saludable que a la consciència universal evoluciona imperforablement vers l'objectiu humà-social, ço que vol dir l'instauració del dualisme essencialment, substancialment, intrínsecament, característic, propi de l'home que ha de viure en el concert magnífic de la mare naturalesa...

EDUARD LÓPEZ I NERIN

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

No ens cansarem de recomanar a tots els nostres amics que vulguin recordar-se dels braus catalans que, *volenterosament*, han volgut allistar-se en les rengleres de l'exèrcit francès, per tal de combatre l'esperit dominador i absorbent de la raça teutona.

Nosaltres demanem als nacionalistes de Catalunya el petit sacrifici d'un donatiu per als voluntaris catalans que prenen part en la guerra d'Europa. Res hi fa que el donatiu sigui senzill i humil, que pensi tothom en la finalitat a que va destinat, la qual no és altra cosa que fer arribar fins al cor d'aquells catalans heroics la delicada finesa dels catalans que, des de la patria, esperem la final victòria que portarà la pau al món i el restabliment del dret als pobles.

Afegim, avui, a la quantitat anteriorment publicada, que ascendeix a 140'05 ptes. els següents donatius:

Llorenç Pamies	1'00	>
Joan Puig	1'00	>
Sixte Miralles	0'50	>
Pere O. Domènech	2'50	>
R. Ràfols i Camí	1'00	>
Antoni Sarret	0'50	>
Rafel Domenge	0'50	>
	147'05	>

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

QÜESTIONS SOCIALS

Els dependents de Banca

I

La guerra europea, amb tots els seus paorosos desastres, portarà, com a consoladora conseqüència, la redempció de velles iniquitats i la transmutació d'uns valors sol·lidificats en una base d'interessos creats i d'habituds arbitràries i injustes, de crueltats socials nedant en una mar morta d'excessos de dalt i febleses de baix.

Pel que a la nostra patria pertoca, a l'esclat formidable de les reivindicacions obres, que no tendeixen en aquests moments a l'afirmació irada de teoritzacions més o menys utòpiques, sinó a ço més elemental en l'home, que és el dret a viure, hi ha respost, per primera vegada, el clam adolorit d'una classe que sofria en silenci, no gosant a exterioritzar el seus plans i a fer públiques les seves necessitats: el nombrós estol dels obrers de la mitja cana i de la ploma a l'orella.

Als dependents del comerç i de la indústria no se'ls ha tingut mai la més petita atenció. Els amos no els han temut, els obrers manuals no els han considerat com a companys, i fins els han rebutjat com a indignes de pendre part en les lluites societaries.

Hi ha el fet evident, incontrovertible, de que tots els amors o els temors patronals han estat per la classe obrera; per ella han nascut les caixes d'invalidesa i de socors, les escoles i els restaurants a baix preu, els afalacs mimosos per a domar aspereses i per a atreure voluntats.

Però, en canvi, els fidels servidors del taulell i de l'escriptori, que tenen l'obligació de vestir bé i portar-se dins les més estretes lleis de la politesa, que saben l'hora fixa d'entrar a la feina i ignoren la de sortida, maldament passi de les deu i fins de les onze hores de treball, cobren un sòu miserós, del tot desproporcionat a les seves més imperioses necessitats, amb desproporció, també, amb el miser que percibeixen els obrers manuals, ja que en contra d'aquells hi ha la dificultat de conquerir posicions, les quals quasi mai són respectades en canviar de casa.

I com respònd aquest obrer ben vestit i mal pagat a les copdícies i injustícies patronals?

Doncs dissimulant externament la seva miseria amb un cert aire senyorívol d'una prosperitat mentida i aprofitant les poques hores lliures, no per a protestar dels abusos de que son víctimes ni per a entregar-se a la indolència ni al descans, que tan necessari li fóra, sinó estudiant, volent augmentar el cabal dels seus coneixements, creant institucions com el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, per exemple, tasca que, al cap-d'avall, apart de la satisfacció interna del dependent, esdevé en profit de l'amo.

I d'entre aquesta resignada munió d'esclaus del deure, menyspreuats perquè no amenacen, oblidats perquè callen, hi sobresurten, amb prioritat de miseria, amb el trist privilegi d'abjecció i objecte de burles i explotacions,

els dependents de Banca, els modestos rodats d'aquest gran organisme que lliga i estrena els llaços dels diversos factors de l'economia i la producció.

Perque dins de la trista condició en que estan subjectes els empleats en comerços i entitats de caràcter privat, tenen l'avantatge de que llurs mèrits puguin ésser recompensats, si no per un impuls generós, per una egoista inclinació de l'amo a satisfer, per poc que sigui, a qui creu un auxiliar valiosos per al seu negoci.

I al fi i al cap, hi ha sempre l'esperança de que el dependent d'avui sigui l'amo de demà. Però, en les institucions bancaries, no. Els mèrits personals queden esblaimats, anul·lats, enfront del reglament, de la rutina, de la malèvola voluntat dels que mouen la màquina interna de l'establiment.

Entre els directors, representants de la massa anònima del capital, i els dependents, massa anònima del treball, s'interposa el paràsit dels caps de personal, dels gerents o administradors, que recullen els fruits de la labor dels petits auxiliars, generosa i mal corresposta, amaten, en sa majoria, a apropiarse de les bones obres dels de baix i a reputar-los-hi qualsevol desacert o rellicada.

Dins de les transaccions comercials, qui produeix encariments i agís és, quasi sempre, el mitjancer, en perjudici del productor i del consumidor; entre en Felip IV, rei, i el poble, hi havia el Comte-Duc d'Olivars; entre l'amo de la fàbrica i l'obrer, hi ha, sovint, el majordom, dolent i adulador, que exerceix de goç de presa, d'estiracordetes; en les institucions bancaries, en les grans companyies, s'abundant-hi el tipu del *parvenu*, fruit del favoritisme, de la sort i del mèrit del galapat que sab arrapar-se, interposant-se entre els directores i els súbdits, abrogant-se tots els mèrits i virtuts, malparlant sempre dels subordinats per a esvair tota temença de competència, aixecant un amuralla entre les decisions i bons desigs dels superiors i les necessitats dels de baix.

I, de vegades, passa que esclata una tempesta, mentre els que en són víctimes ignoren que hi hagués fonament per a que se formessin nuvolades que s'han congriat alentorn de la tasca servil, desconsiderada i despòtica dels *alts assalariats*, amb la particularitat de que els més dolents, el més perversos, són els sorgits de baix, en superbits pels favors dels que manen i enlairant-se en ses posicions, més que pel seu mèrit personal, per l'acció d'escatimar i rebaixar el dels que estan subjectes a la seva autoritat de *cabo de vara*, per a créixer en alçaria i demostrar brutalment que el món és dels espavilats i dels desaprensus.

I contra la mesquinesa dels sòus insignificants i de la deixuplina de caserna, indigna de les llibertats i garanties proclamades a tots vents, cal rebel·lar-s'hi.

És obra de pietat, de justícia. No són solament els obrers manuals el qui pateixen. N'hi han d'altres que sofreixen misèria acompanyada d'escarnis i de pressions vergonyoses.

GALCERAN

Al Landtag prussià

La declaració de l'agrupament socialista

A la sessió celebrada al Landtag prussià, el 17 del passat Janer, després de les manifestacions anexionistes fetes pels nacionalistes-lliberals, conservadors i catòlics, el doctor Kirsch llegí, en nom dels socialistes, el següent document, que ha aixecat violentes protestes de totes les fraccions representants dels partits que constitueixen el Landtag :

« Cap Govern, fins ara, ha expressat públicament la seva voluntat de pau en una forma que permetés als Governos dels altres països bel·ligerants o a un Govern d'un Estat neutral entaular oficialment negociacions de pau. El Canciller alemany declarà al Reichstag, el 9 de Desembre de l'any finit : « Si els nostres enemics vénen amb proposicions de pau que estiguin conformes amb la dignitat i la seguretat de l'Alemanya, estem sempre disposats a discutir-les... Tenint plena consciència dels grans i fermes èxits militars que hem assolit, rebutgem tota responsabilitat per la continuació de la misèria que omple l'Europa i el món. No convé que es pugui dir que volem prolongar la guerra, ni tan solament un dia perquè volem conquerir tal o qual territori. » Aquestes paraules expressen tan poc com les manifestacions governamentals dels altres països bel·ligerants una disposició a la pau susceptible de portar a negociacions de pau. És cert que expressen una disposició a finir la guerra, però únicament sobre la base de la nostra victòria i del seu regoneixement per la sotsmissió de l'adversari. Nosaltres demanem que el Canciller, que no ha trobat ni un sol mot de protesta a dir públicament contra la política anexionista formidable de poderoses unions econòmiques i altres cercles extremadament influents, rebutgi, no solament aquests plànols, sinó que es dessolidaritzi de tota política anexionista, que constitueix l'obstacle decisiu a tota conclusió de pau i excita la voluntat resoluta dels enemics a la resistència empena fins a l'extrem. L'amença del Canciller : que les garanties demanades per les potències centrals augmentaran en la mateixa mesura que els enemics continuïn fent la guerra contra nosaltres, fa indignar. La continuació d'aquesta política imperialista de violència té com a resultat l'allunyar la pau indefinidament i aniquilar la població i la cultura europea en una guerra d'agotament, cada dia més folla, que no coneixerà vencedors, sinó únicament vençuts. Naturalment, és impossible, per raó pròpia dels principis socialistes, que es vingui a proposar a Alemanya una pau contrària a nostra independència política i econòmica, perquè les conseqüències d'una pau semblant serien inaguantables per a la part vençuda, i, sobre tot, per a la classe obrera, i no farien sinó provocar la repetició de la matança actual dels pobles. Les nostres possibilitats d'existència no les veiem pas en la creació d'una gran Alemanya imperialista o en la de l'Europa central (Mitteleuropa), sinó en les relacions polítiques i econòmiques en-

tre els pobles, les quals poden ésser creades pel perfeccionament de la democràcia, l'abolició de la diplomàcia secreta, i de les duanes, i substituïdes aquestes per un acord recíproc lliurement consentit. D'altra banda, com a socialistes-demòcrates internacionals, fidels als nostres principis, al nostre programa i a tota la nostra manera de sentir, no podem mai aprovar que altres pobles siguin esclavitzats i que llur independència i llur autonomia política o econòmica sigui suprimida. Car nosaltres sentim els sofriments dels proletaris dels països que avui ens són enemics tan fortament com els sofriments dels nostres compatriotes; i els nostres no estaràn disposats a la pau sinó quan se'ls haurà garantit el manteniment i la integritat de llurs drets i de llurs interessos nacionals, de la mateixa faïçó que nosaltres ho demanem per Alemanya. Nosaltres demanem, particularment, que la independència i l'autonomia de Bèlgica siguin plenament restablertes, i que la injustícia comesa contra aquest país, i confessada pel Canciller mateix, el 4 d'Agost del 1914, sigui reparada. Considerada la proporció de les forces dels diferents Estats bel·ligerants, cada espectador, tenint serenitat, capirà com una utopia que l'un o l'altre pugui assolir una victòria tan formidable que li permeti dictar a l'adversari les condicions de pau. En cap país el poble ha volgut la guerra. Per tot arreu, les masses populars demanen, cada dia més enèrgicament, que s'acabi l'efusió de sang, i que es posi fi a la destrucció dels pobles. Avui, ja, els sacrificis de tota mena són immensos. Cada dia fa pujar el mar de sang i de llàgrimes. Aqueixos elements que han provocat aquesta guerra, aqueixos homes que tenen, davant de llur poble, i davant de la humanitat sencera, la responsabilitat de tot, en tenen consciència d'aquesta responsabilitat horrible? No tremolen davant de l'ascendent exasperació en que, amb la prolongació de la guerra, posen forçosament a les masses proletàries? Si els Governos dels països bel·ligerants no volen avui encare saber res de la pau, es posen novament en contradicció violenta amb la majoria de la població, la qual no desitja res tan ardidament com poder consagrar-se al treball de la cultura pacífica. Milions de vides humanes resten destruïdes o mutilades o emmalaltides... En pocs mesos és anul·lat l'avenç moral i material de moltes generacions. Per a restablir ço que ha estat devastat caldràn molts anys. Un Govern que avui encare no alci la mà per la pau augmenta la pròpia responsabilitat davant del món i davant del seu poble. Nosaltres demanem que el Govern alemany doni l'exemple als Governos dels demés països bel·ligerants i renunciï als seus propòsits de conquesta, a fi d'obrir el camí que ha de conduir a la pau, tan necessària a la vida dels homes i dels pobles. La declaració de guerra i el desplaçament dels plànols bèl·lics han llançat un estigma indeleble damunt del sistema imperialista de violència : l'han desqualificat davant de les nacions de tota la terra. No és per l'acció de les armes, no és per l'anexió violenta de territoris, com deuen assegurar-se la pau i la cultura, sinó per la solidarització conscient i espontània dels homes de tots els països, disposats a la lluita per la vida i la prosperitat de la humanitat sencera. »

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

Un nucli de catalans visita Perpinyà

(Del nostre enviat especial)

COMENTARI.—A la capital del Rosselló, a Perpinyà, hi han tingut lloc, el dissabte, diumenge i dilluns prop-passats, una sèrie d'actes, els quals, organitzats a Barcelona pel Comitè de Propaganda Francesa, havien de significar, no-gens-menys, una demostració de la viva simpatia amb que Catalunya veu la causa de la França heroica. Els actes al·ludits suara, han consistit en una expedició de catalans, de tots els estaments, a Perpinyà; i el Comitè organitzador de l'expedició, potser per a fer més demostrativa de tot Catalunya aquesta visita de simpatia, invità per a assistir a la mateixa a homes de gairebé totes les tendències i modalitats polítiques manifestades a Catalunya.

L'expedició ha retornat de França, i, des del seu retorn, hem de dir que els catalans han retornat de França, de la França sublim, de la França heroica, però que no han pas retornat del Rosselló.

LA NACIÓ s'ha fet un deure sacratíssim de no enganyar-se a si mateixa i de no enganyar als seus lectors amb mentides que fan mal a qui les diu i a qui les ha de pendre com la veritat més austera. LA NACIÓ vol dir ço que ha estat aquesta visita i vol dir el gros disgust que fermissims compatriotes nostres, concurrents a la mateixa, han sofert.

Una visita de catalans a Perpinyà, a la França, repetim-ho, en les circumstàncies d'ara, volia dir que Catalunya, la desitjosa, l'exigent de la seva integral personalitat, anava a encoratjar al país veí en les hores d'angoixa, en les hores de lluita i en els moments en que es dessagnava en defensa de la més sublim de les causes: la de la llibertat dels homes i dels pobles; volia dir, aiximateix, que Catalunya restava agraïda a la França perquè amb una voluntat sublim d'abnegació, quan tenia part del seu territori invadit per les turbes kaiserianes, acudia generosament en auxili de la Bèlgica, de la Sèrbia, invadides igualment, i la desgràcia de les quals Catalunya sent prou bé, perquè ha passat i passa per semblants tràngols; volia dir, també, que darrera dels milers de voluntaris catalans que han fet ofrena de la vida per la causa de la llibertat de les nacionalitats oprimides, entre les quals s'hi troba la seva pàtria, hi havia tot un poble que seguia els moviments dels seus digníssims representants, sospenent el bategar dels seus cors indefinidament fins a saber la nova de la definitiva victòria de la raó. Una visita de catalans a Perpinyà, ara, només podia voler dir això, i, si això no podia manifestar-se clarament, lleialment i sense mixtificacions de cap mena, la visita de catalans a Perpinyà no volia dir res, o volia dir tot el contrari del que Catalunya vol, del que Catalunya sent i reclama serenament i que és el mateix que volen, senten i reclamen les petites nacionalitats per la lliberació i reivindicació de les quals França i les seves al·liades han promès seguir lluitant fins a la victòria.

Però, la visita dels catalans a Perpinyà ha revelat un complet desconeixement de les aspiracions nacionalistes de Catalunya per part dels germans nostres del Rosselló. I aquest desconeixement s'ha de fer extensiu a tota la França, ja que és per ella, pel que representa, que els nostres companys de lluita nacionalista d'ahir ens escriuen, avui, des de les trinxeres franceses, dient-nos que han ofert tot el que tenen: la joventut i la vida, per la causa dels pobles que per la reconquesta de la llibertat nacional lluiten al costat de la França.

A Perpinyà ha passat quelcom d'anormal, que nosaltres no sabem, certament, a quina

poderosa influència haurà obeït. A Perpinyà, al Rosselló, no s'ha rebut la visita de Catalunya, o, si per cas, la Catalunya que ha passat el Pirineu no ha retrobat en lloc el Rosselló. És greu el dir-ho, però; més, cal dir-ho, perquè no ens volem enganyar, ni ens podem conformar dòcilment a que se'ns enganyi. I bé: a la Catalunya francesa, a la capital del Rosselló, es rebé als catalans amb tal desconeixement del que representava la seva visita, que, en més d'una ocasió, si no volien fer traïció als seus més cars sentiments patriòtics, havien de sentir pujar al rostre la vergonya que els produïa l'ésser compresos, confosos, amb els homes que constitueixen la col·lectivitat nacional més oposadament contrària al que representa la ideologia nacionalista de Catalunya.

I, si això no fos prou, s'ha de dir, perquè és veritat innegable, enc que no sabem qui pugué dictar tal ordre, que, en tots els actes oficials efectuats, als catalans de França els fou prohibit fer ús de la llengua catalana, i que només pugué sentir-se aquesta en els actes extraoficials, en les converses privades i quan un poeta jove i ardidament nacionalista, en Grandó, s'aixecà a llegir unes vibrants estrofes patriòtiques en el banquet d'honor ofert pel Comitè als visitants. Si es temia que els catalans rossellonesos, en parlar el català, podien ferir el criteri d'algú, calia, abans que tot, no invitar a Catalunya a fer semblant visita. Perquè, aquests dies, Catalunya s'aixeca contra l'Acadèmia de la llengua espanyola, que ha volgut atentar contra l'ús de la llengua catalana, preconitzant-ne la restricció de l'ús.

Perquè Catalunya manifesta les seves simpaties per la França que proclama els drets de les nacionalitats oprimides i que lluita per servir la llibertat d'aquests pobles; emperò no podrà mai la Catalunya nostra, la Catalunya nacionalista, acceptar aquella França que prohibeixi parlar el català en totes aquelles terres aon hi és arrelat aquest idioma tant com l'ànima dels homes que hi viuen.

De Catalunya, només n'hi ha una; només existeix aquella que vol ésser ella mateixa i vol viure la plenitud de la seva vida nacional.

Qui no la coneix així a Catalunya, encare no ha obert els ulls a la realitat. Qui cregui que Catalunya pot compartir amb segons qui els honors i els afalacs, no coneix la Catalunya conscient. Sàpiguen-t'ho els germans del Rosselló; aprenguin-t'ho les autoritats de la Catalunya a França, i, per si un altra vegada no poguessin sustreure's a certes influències consolars, valgui dir-los, des d'aquí, que Catalunya vol per a ella sola els honors que se li fan, i que no compartirà mai amb gents estranyes la glòria que, amb la seva digna actitud, sab conquerir. Que la Catalunya vol més anar sola que mal acompanyada.

Feta aquesta declaració, intentarem donar una impressió del que han estat els actes suara enunciat, limitant-nos forçosament al poc espai de que disposem.

DE BARCELONA A PERPINYÀ. — Coneguts ja els noms dels expedicionaris per haver-los publicat la Premsa diària, direm, només, que, a l'arribar a Cerbère, el dissabte, a la nit, foren rebuts pel batlle, qui els dirigí un saludament oficial en nom de la França, arrodonint les seves paraules amb visques a França i a Espanya. Li contestà pels catalans el regidor regionalista Santiago Andreu, i afegí, encare, uns mots de cortesia un representant del Comitè de recepció a Perpinyà. Aquesta cerimoniosa rebuda, en el

moment de la qual es convidà als visitants amb pastes i xampany, tingué lloc a la sala del restaurant de l'estació de Cerbère, profusament adornada amb banderes franceses i espanyoles. Prengueren tot seguit el carril que condueix a Perpinyà, arribant-hi passada mitja nit, essent rebuts per una gran gentada i per M. Pams, senador, el Comitè en ple i el cònsol espanyol. Fetes les presentacions, cadascú es dirigí cap a l'allotjament previamente designat.

LA BENVINGUDA A LA CASA DE LA VILA. — A l'endemà, diumenge, al matí, a la sala de casaments de l'Alcaldia, s'hi celebrà la recepció oficial dels catalans. M. Caseponce, un dels organitzadors de l'expedició, presentà al batlle, M. Denis, cada una de les persones arribades de Catalunya. Seguidament, el batlle, en francès, els donà la benvinguda, en nom de la vila, remarcant la germanada dels dos països, units per afinitats d'idioma i de costums. L'Albert Bastardas respongué a M. Denis amb un fogós parlament, afirmant que, si l'Estat espanyol era efectivament neutral, cada un dels seus homes era de dret que tingués sentiments propis, i que aquests sentiments els oferia, en nom dels seus companys, a la gran França. En Bastardas acabà dient al batlle que vulgués acceptar l'encàrrec dels catalans expedicionaris de saludar telegràficament al President de la República i al Generalíssim Jofre. L'Ignasi Iglesias s'avançà a llegir un Missatge que li entregaren, al passar el carril per Figueres, els nacionalistes de la U. F. N. R. En aquest Missatge, s'ofereix una branca d'olivera per a ésser depositada damunt de la tomba dels soldats catalans de França caiguts en la lluita. Després d'ésser obsequiats amb un vi d'honor, els catalans sortiren als carrers de la vila, els quals presentaven un aspecte animat i simpàtic. Molts edificis públics i particulars apareixien engalanats i arreu voleïaven les banderes dels països al·liats i d'Espanya. A la casa del diari *L'Independent*, al Grand Hotel i en algunes poques cases més, s'hi veia també la barcada senyera de Catalunya.

EN OBSEQUI ALS PERIODISTES. — A migdia, l'Associació de la Premsa política de Perpinyà obsequià amb un dinar als companys representants de la Premsa vinguts de Catalunya. El president de l'Associació, M. Escarguel, parlant en francès, remercià als seus companys espanyols — digué — la confiança que havien posat en el triomf de la França, i acabà brindant per la Premsa espanyola. En Diaz-Retg, d'*El Diluvio*, contestà, també en francès, que els periodistes que estimen la França creuen en el seu triomf, majorment després de la gloriosa victòria del Marne, i que restaran al seu lloc, a pesar de les menaces i les persecucions de que els fan objecte les intrigues alemanyes. L'Anfós Maseras remarcà amb belles paraules la unitat dels catalans de çà i d'enllà del Pirineu. M. Peiret, rossellonès, manifestà que, si oficialment usaven, els rossellonesos, l'idioma francès, en els actes de família parlaven català, i, creient ell que el que estaven celebrant ho era de família, s'havia aixecat per a fer oir la clara veu del Rosselló. En català parlà també el regidor Santiago Andreu, glosant el mateix tema que l'orador que el precedí. M. Escarguel clogué els brindis llençant un esperançador a reveure, per a després de la victòria.

EL MÍNUT DE LA TARDE. — Al teatre on se celebrà el míting no hi cabia ni una persona més; la sala i l'escenari estaven engalanats amb les banderes de França, Espanya i Catalunya. Els expedicionaris es situaren al palc escènic, formant un semicercle vora la presidència, constituïda pel batlle, el bisbe, l'Àngel Guimerà, el cònsol espanyol i altres personalitats. El públic aplaudí frenèticament a l'oïr-se la marxa real espanyola, redoblant els aplaudiments quan s'oï, a continuació, la Marsellesa. Fóra tasca infinita el donar compte íntegre del contingut de tots els parlaments. Els inicià M. Denis, qui aprecià

l'acte dels espanyols i digué que la França tota sabria apreciar l'afecte del país germà. El bisbe de Perpinyà feu ressaltar la unitat de la França, recomanant als expedicionaris que, en retornar a Espanya, la fessin veure als seus compatriotes. Dieu-los —afegí— que heu vist a un bisbe en un escenari de teatre, però que encare pot fer més: que encare pot substituir la mitra i el bàcul pel casc i l'espasa. Tocà el torn an en Diaz-Retg, d'El Diluvio, qui es referí extensament a la qüestió militar i digué que la Premsa espanyola i catalana, indecisa al començament del conflicte, es troba, ara, en major proporció i qualitat al costat de la França que en front d'ella. Un periodista redactor de *Le Roussillon*, M. Després, feu seguidament ús de la paraula, pronunciant un eloqüent discurs, manifestant la confiança que tenia en la simpatia de l'Espanya, la qual, per llur tradicional cavalleritat, no podia ésser germanòfila. El primer discurs en català, pronunciat en el mfting, es degué an en Josep M.ª Roca, de l'Ateneu Barcelonès. Feu un catalaníssim discurs, sense intrmissió de cap espècie estrangera. Recordà l'hospitalitat del Rosselló quan la celebració dels Jocs Florals a Sant Martí del Canigó, a l'ésser prohibit de celebrar-se a Barcelona. La Catalunya nostra, que les Alberes no separen pas de la vostra —digué—, us porta avui consòl i ve a compartir amb vosaltres el vostre sacrifici amb el desig de la més esclatant victòria per a la França i per als pobles oprimits que lluiten al seu costat. L'Ignasi Iglesias començà dient: Les nostres simpaties ja us les havíem manifestat pels Missatges que us hem endreçat en més d'una ocasió, però no en teníem prou i havíem de venir a dir-vos això que ja sabeu: que estem al costat vostre amb tota la nostra ànima. Amb vehements paraules, glosà el monument a la pau, demanant que, a l'aixecar-lo, damunt dels blocs del Canigó, es deixi, a Catalunya, posar-hi una pedreta del Montjuïc i una altra del Montserrat. Testimoniejà la simpatia per la França dels artistes madrileny, acorralats, befatats pels seus coterranis, en gran majoria germanòfils. En Garriga i Massó digué que parlava per a demostrar que els homes de dreta — ell es digué d'ultra-dreta — no són pas tots germanòfils a Espanya, com ho demostrava la seva presència a l'acte. A continuació parlà en Pere Rahola, qui expressà el seu convenciment de la culpabilitat de l'Alemanya, de la qual digué que un desaforat afany de dominació li ha fet produir la gran catàstrofe que desola l'Europa, retornant el món als temps primitius dels troglodites. Negà que el germanisme tingués dret d'imposar la seva cultura, per la força, a la raça llatina, de la qual la França n'era l'esforçat pal·ladi, qui li senyalava el camí de la justícia i del dret. Prengué la paraula en Pere Corominas. Digué: Voldria donar la veritable significació a l'acte que celebrem. Pertanyem a un país neutral, i així com col·lectivament ens interessa mantenir aquesta neutralitat, com a homes de sentiment us hem de dir que pensem i sentim com vosaltres els francesos, perquè no és possible restar neutral davant les víctimes del Lusitania, dels trossos d'art — que són propietat del món — destruïts i de la invasió de la Bèlgica. Nosaltres som neutrals, però no podem ésser imparcials, i per això venim avui a casa vostra. En Corominas diu que admira la gran serenitat i secreta resignació amb que el poble francès suportava la tragèdia, serenitat significativa de la confiança en la victòria final. En Frederic Rahola exaltà el deure que tenen els pobles llatins de mantenir lliure el mar de la civilització, el Mediterrani, i això caldrà servir-ho amb la unió, cada dia més estreta, de tots els llatins. Seguidament, en Josep M.ª Roca llegí una vibrant poesia, que és un cant a la França heroica, de l'Angel Guimerà. Novament el batlle s'aixeca a fer ús de la paraula, per a remercier les frases d'amistat per tots els oradors dedicades a la França. Després digué que el Govern de la República, entenen que l'Angel Guimerà, amb llurs obres, havia conquerit la universalitat, el nomenava cavaller de la Legió d'Honor, concessió que fou rebuda pel poble, congregat al teatre, amb una xardorosa ovació, immensa, com aiximateix havia rebut cada un dels discursos que havien estat pronunciats. La Marsellesa, escoltada per tothom dret, vingué a fer més majestuós l'homenatge de la República veïna a l'altíssim poeta català. Amb la marxa reial espanyola finalitzà l'entusiasme de la nombrosíssima gentada que concorregué al mfting, i, ordenadament, anà

desfilant i omplint d'animació i bullicia les grans vies de Perpinyà.

La colonia espanyola, reunida al seu centre, La Paloma, obsequià als viatgers catalans amb una festa íntima, representant-se un sainet català. Com a record de la festa, es descobrí una fotografia d'en Guimerà. El cònsol espanyol — segons ens diuen, perquè a nosaltres ens impedí acudir a La Paloma una ocupació inel·ludible — acabà la festa amb un visca a la França i un *viva España*, que — ens diuen — fou contestat per tothom.

EL SOPAR D'HONOR. — Fou servit al Grand Hotel, ocupant les seves taules, adornades amb cintes dels colors francs-catalans, més de cent-cinquanta invitats. Durant l'àpet, l'Orfeó de Perpinyà, reduït a la tercera part dels seus homes, per trobar-se els altres a la guerra, executà diferents cançons populars, essent entusiasmament aplaudides. El mestre Millet felicità als orfeonistes. A l'arribar als brindis, s'establí un fort corrent de simpatia entre els francesos i els representants d'Espanya i de Catalunya — que així es nomenaven a sí mateixos els catalans que parlaren. Usaren de la paraula M. Denis, en Rusiñol, l'Utrillo, en Rahola (P.), en Maseras, qui aixecà la copa pels milers de voluntaris catalans que a la mateixa hora oferien la seva sang per la causa dels aliats, combatent a les rengleres franceses; l'Andreu; M. Escarguel, per la Premsa; i el Prefecte, qui brindà per la salut del rei d'Espanya, Anfós XIII, i del President de la República. Foren llegides poesies de l'Apeles Mestres i de l'Angel Guimerà. En Carles Grandó, rossellonès, llegí una inspirada poesia en català, demanant perdó, per si aquell acte representava un atreviment. El Prefecte feu públic oficialment el nomenament d'en Guimerà cavaller de la Legió d'Honor. L'ovació de la tarde es repetí; tothom estava dret. En Guimerà agrai tanta distinció. Me sembla — digué — que heu volgut honorar-nos a tots, sinó que, és clar, com que a algú ho havíeu de fer, m'ho heu fet a mi, per l'edat. (Tothom interrompé: No, no). Seguí en Guimerà parlant: Cada dia l'estimo més la França. El discurs d'en Guimerà esdevenia fortíssim; i acabà: Fa dos-mil anys que Jesús oferí la seva sang per a redimir el món, i, després de tants anys, el món no és redimit. Ara, la França fa el sacrifici de la seva sang per a poder aconseguir que la redempció del món sigui completa. En Francesc Mateu exposà que li semblava que, per representar el Consistori dels Jocs Florals, podia representar a totes les entitats literàries de Catalunya, en nom de les quals remerciava a la República la distinció feta an en Guimerà. En mig del més gran entusiasme acaba l'àpet. Era mitja nit.

LA VISITA ALS HOSPITALS. — El darrer dia d'estada a Perpinyà, es dedicà a visitar, ràpidament, ja que el temps era just, alguns dels hospitals que per als ferits de la guerra s'han habilitat en nombre de set a la vila rossellonesa. Amb autos i cotxes s'organitzà la caravana, que fou rebuda, en el benèfics establiments — també adornats amb els colors francs-hispanos — amb les atencions compatibles amb el caràcter de les funcions

piadoses que realitzen. Els ferits miraren, encuoriosits, als seus visitants, i amb els quals creuaven moltes paraules de consol descobrint-s'hi una resignació simple, com donant-se perfecte compte del que ells representen per a la patria en la seva condició de vençuts circumstancialment. Les dones que formaven a l'expedició, es deturaven més sovint als llits dels ferits, conversant amb ells.

Entre els visitants i el personal de cada establiment es creuaren paraules d'oficial compliment i a l'aixecar les copes amb que s'obsequiava als estrangers, seguia l'homenatge a l'amistat de França i Espanya i es vitorejava al rei i al president de la república. Els expedicionaris ontegaren 1.400 francs per als hospitals, recaudats entre ells.

En un dels hospitals de la Creu Roja, trobaren els convalescents reunits al menjador, i en Pere Rahola els dirigí en francès — ara molt justament perquè a Perpinyà no hi ha ferits rossellonesos — paraules magnífiques d'encoratjament que foren agraïdes per un ferit, expressant l'irreducible confiança en la futura victòria. Finalment cap a mig dia els expedicionaris arribaren a la sumptuosa finca que la família Pams posseeix a poca distància de Perpinyà i on hi ha instal·lat el darrer hospital que es visità. L'amabilitat de la família d'aquesta casa s'extengué fins a sentar a la seva taula als visitants. En el curs del dinar es creuaren noves manifestacions d'amistat entre França i Espanya. Mr. Pams en nom de la família Ducoup de Saint Paul, oferí al poeta que és Cavaller de la Legió, una joia, miniatura de l'ensenya que ha d'ostentar. Molts aplaudiments. Uns ferits digueren paraules d'agraïment, remerciades pel cònsul d'Espanya. Com que's feia tard, no hi hagué manera de continuar asseguts a taula; fou precis aixecar-se'n a l'hora que se sentien unes belles paraules de franc esperit rossellonès: potser ens hem recordat massa que som francesos i molt poc que som catalans. No sabem qui parlà així, no hi hagué manera d'abraçar-lo amb tota l'ànima, la precipitació del marxar, la despedida a corre-cuita, la insuficiència de temps també s'ajuntaren per a ofegar el veritable esperit català — català de ça i enllà de les Alberes — que hauria hagut de tenir l'expedició de catalans a Perpinyà.

COMIAT... A FRANÇA. CAMÍ DE... ESPANYA. — A l'estació de Perpinyà era ple de gent. Encaixades, grans i nobles propòsits per a després de la victòria. A l'arrencar el tren més visques; el tren s'allunyà ràpid, i mentre es volava desfent un camí que tan poques hores abans passàvem amb tota il·lusió, ens enteràvem dels textos dels telegrams cursats a en Poincaré i a en Jofre, els quals començaven igualment: « nombrosa delegació espanyola, etc., etc. ».

Cerbère per fi; més facilitats; el tren entrà a la foradada que fa de fita. Al departament nostre hi venia un funcionari francès que ens demanà si veníem satisfets; responguérem que sí i no mentírem, l'esperit de la pregunta no anava més enllà de la nostra resposta. Tornà la claror, el francès acompanyant, amablement ens obrí la porta, et voila l'Espagne, ens digué.

Poques hores més tart, Barcelona. Rebuda quasi oficial. La colonia francesa parlà en català. Darreres paraules d'en Corominas, expedicionari i cadascú a reprendre la seva posició en la lluita per a retornar la consciència a la col·lectivitat catalana i a procurar que, si és possible, els homes de Catalunya quan actuïn per la totalitat de la Catalunya que deuen portar al cor i a l'ànima, es recordin — només cal que no els oblidin — dels juraments que a la causa de Catalunya a volenterosament han fet.

LA NACIÓ no sab que restarà per la Catalunya que es diu germana de Polònia i de Bèlgica i de Sèrbia i de tants altres pobles infortunats, després de la visita de les personalitats espanyoles a Perpinyà.

Sab, però — i això us ho diu a vosaltres, germans de l'ànima que s'eu, volenterosament, a l'exèrcit francès — que fa més i fa la incorporació de Catalunya al món un de vosaltres empujant l'arma i vessant sang catalana per la causa de la justícia i la suprema llibertat dels pobles, que no pas totes les manifestacions mixtificades, d'estrenyament de braços, i d'entusiasme oficial i preparat.

El vostre gest, voluntari, és de fortitut, de veritat. Ço altre és simplement teatral.

MIGRANYA
DOLORS NEURALGICS
FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,
J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

AL VOL

ARA que els imperialsismes passen, retuts per la consciència de la humanitat, tota en revolta contra tota mena d'opressió i tota donant-se a les ideologies que contenen la lliberació natural d'homes, i pobles i races, per a que tal com són accelerin el perfeccionament de l'esperit, o desapareixin sense dolor ni violència, si són elements retardataris o bé obstacles definitius a l'avenç de la humanitat, ara és l' instant inadequat, el moment, que ni una errada consciència mental justificaria, que ha ocorregut el determini de la R. A. de la llengua espanyola de dirigir-se al poder executiu de l'Estat, per tal que, treient forces de flaquesa, imposi l'hegemonia de la llengua espanyola. Tot just han estat tancades les Corts, per causa d'una crisi greu demostrativa de totes les insuficiències i de totes les deficiències, que tan apartat el tenen de la vida internacional, l'Acadèmia, imitant el símbol espanyol *Don Quijote*, s'ha llençat a fer-ne una i li ha sortit maliquet. Perquè el Govern lliberal no el seguirà el quasi manament de l'Acadèmia, car, com *Sancho Panza*, es rascarà el cap i, tot bellugant-lo, dirà *no convé, no convé!*, malgrat que el comte de Romanones retregui, per quedar bé, la R. O. de 1902, la qual ben bé es veuen els beneficis que ha produït en la constitució definitiva de l'Estat que en Salmerón, al Parlament, tant havia dit i repetit que es trobava en estat constituïent.

Pel que toca aquí a Catalunya, la comunicació de l'Acadèmia, no d'en Maura — els mauristes barcelonins ho fan constar així, i no res hi tinc a dir, perquè tant se me'n dona — ha produït un gran efecte i ha mogut a protestar-ne als menys catalanistes, a gent que té amistats i compromisos i pactes amb la política espanyola, a gent que no es cuiden per a res de la nostra llengua catalana, que fins la tenen postergada i la befen, i que ara, per a seguir el camí anticatalà sense temences, queden bé amb Catalunya, girant-se irats contra l'Acadèmia, contra en Maura i contra tot ço que pot fer que Catalunya els absolgui dels repetits pecats d'anticatalanitat.

I Catalunya els absol ara i els absoldrà en les eleccions legislatives que s'acosten, perquè el cert és que Catalunya es troba en un estat de gran desnacionalització.

Els veritablement catalans, els catalans no desnacionalitzats, els íntegres i forts d'esperit, els que treballem per Catalunya, i no per objectius electorals, pensen que catalanitzar els esperits de Catalunya és força més profitós i normal que fer la comèdia de la protesta xorca, que encare desnacionalitza més la patria.

La manca de virior en el catalanisme autoritza tots els atreviments. Per això, l'Acadèmia i en Maura s'adreçaren a l'Estat per a induir-lo a noves accions contra Catalunya.

Aquesta setmana s'ha inaugurat el curs de pedagogia encarregat a la *signora* Montessori.

L'organització d'aquella ensenyança a Catalunya mereix totes les lloances. No hi ha res pitjor que la manca d'equanimitat en els que viuen i actuen a la vida política dels pobles. LA NACIÓ no dubta gens en censurar, encare que sempre amb serietat i bona criança, tot ço que considera perniciosos per a Catalunya, tant en el sentit nacional com en l'aspecte general humà, i ha de dir que li dol força haver-ho de fer tan sovint; més, on hi ha motiu per a excelsar, no regateja l'elogi, i també ha de dir que li sab força greu sien tan comptades les vegades que consentin repicar a gloria. I no és que siem exigents; és que la nos-

tra situació social, que la nostra valua social, nacionalment i humanament, no és gota alabable, està rublerta de tota llei de deficiències i desviacions.

Aquest esforç que es fa per a en l'ensenyança mirar d'infiltrar-hi espiritualitat moderna, positivisme biològic, amor i bondat, assenyada experiència i curosa orientació de fortitut i dignitat per a la personalitat humana que vindrà, ens sorprèn tant i tant, tant i tant satisfà el daler de la nostra vida, és tal l'obsessió de la nostra consciència, que posseeix un concepte precís i claríssim del nostre estat social, que estímem pregonament, com si fos determini de nosaltres mateixos, aqueix intent nobilíssim d'intentar la renovació, la renaixença, la instauració, més ben dit, de la pedagogia en l'ensenyança catalana; diguem-ho més clar, en aqueix intent de començar, d'inaugurar, l'educació, en el sentit més general, de la mainada catalana, de les societats catalanes que seràn.

Quan hom es fixa en el tant se me'n dona, en la indiferència, de les gents, en l'esdevenidor de Catalunya, en el demà de les famílies, en l'esdevenidor dels infants, en el gran egoisme que deixa eixuts i erms els esperits, se sent que una onada negra de desesperança ofega la vida, i les imprecacions més enfurismades són a punt de fulminar-se, com si haguessin de fer cendres del nostre poble, tarat de totes les malures espirituals i mancat de sentiments que li donin noció de deures generosos que es compliran a l'esdevenidor.

I se sent joia al veure, sorprès, per què no dir ho, que el curs Montessori ha despertat interès, i necessitat de concórrer-hi, per a amarar-se'n de les ensenyances, i posar-se a l'excelsa feina de fer les noves gèneres com les mereix un poble que reneix per a ocupar el lloc que naturalment li pertoca a la humanitat.

A tots els senyors i senyores Mestres que amb daler s'han esforçat per a assistir al curs Montessori, LA NACIÓ els admira i els aplaudeix amb gran entusiasme. És de vosaltres, que emmotlleu l'esperit dels infants, que els pobles esperen el demà de les societats. A la nostra Catalunya, fa un quant temps, molt poc, que s'han manifestat, al Magisteri, senyals de renovació, d'ascensió social, d'empendre noves vies, que omplien el cor de goig; ara, les senyals s'han transformat en fets positius. Seguiu, i no flaquejeu, que la lluita serà llarga i pesada. Els primers dards partiràn dels vostres mateixos. No oblideu que són els apòstols dels pobles. Catalunya us deurà el seu ésser. Penseu que no hi ha pas tasca més grandiosa que fer pobles. Qui fa l'esperit dels infants fa pobles. Feu Catalunya!

L'Ajuntament de Barcelona, a proposta dels nacionalistes republicans, acordà demanar a la *signora* Montessori que, en l'aspecte religiós, el curs de pedagogia fos absolutament neutral.

Hem de confessar que ens creïem que ho seria neutral. Alabem l'acord de l'Ajuntament.

Quina pena fa, la nostra consciència social! Vivim només que d'insinceritats! Aquesta és la causa més important de la decadència de Catalunya.

Unió Catalanista

Secció oficial

SECRETARIA DE PROPAGANDA. — Aquesta Secretària convoca a tots els representants de les entitats adherides, del terme de Barcelona, a la reunió de la Comissió de Propaganda que se celebrarà dilluns, dia 21 del corrent, a dos quarts de deu en punt de la vetlla.

La Secretària de Propaganda recomana a tots els convocats l'assistència i la més seriosa puntualitat, així com prega es donin per convocats, amb el present avís, els senyors representants que per qualsevol causa hagin deixat de rebre l'avís especial d'aquesta Secretària.

GUAITA

Un temps fou proclamada la doctrina de conquerir Espanya per Catalunya, i els fets, de molta més valor que les paraules, ens demostren que els conquerits, els absorbits, ho han estat els catalans per la política espanyola.

Criticàvem, reïem l'acció espanyola vivint sols de promeses, d'un esperat demà que mai arribava, d'una cega confiança en els mango-nejadors, vidualors de la política, i el fet actual ens prova que aquí molts han ja perdut fins la serenitat.

Segons el senyor Suàrez Inclán, el Govern havia ja acordat, era cosa feta, la concessió d'un port franc; segons en Romanones, cap del Govern, no s'ha determinat res encare, i el mateix pot ésser una cosa que una altra, que ésser no res. No obstant, s'han cursat a dotzenes els telegrams des d'aquí felicitant al Govern per la concessió del que, segons el mateix Govern, encare no s'ha concedit, ni se sab si es concedirà.

Es ben dolorós, certament, veure com amb indignitat se desvia al nostre poble, com se'l fa joguina de les ambicions polítiques, quan no d'ordre pitjor, treient-li la virtualitat de col·lectivitat civil i convertint-lo, transformant-lo, en poble rastrer, enfellonit, de pasta d'esclau, vinculant-se a pidolar per mercè el que pot i deu obtenir per dret.

Raça impura va tornant-se la nostra. Ja els homes abandonen la dignitat social, i com a eunucs s'avenen i adapten a totes les baixeses.

La Cambra de Comerç de Barcelona bandejava el català de les seves escoles; el Director d'Instrucció primària combatia l'ensenyança del català; en Maura, com a president de l'Acadèmia de la Lengua Española, en demanava poc menys que la supressió. En aqueix pas, els nostres regionalistes se veurien obligats a intervenir-hi, i clar que, éssent a Catalunya mateix, hauria d'ésser en sentit catalaníssim... Cercar la fórmula de distreure l'atenció dels catalans de totes aquelles ofenses al nostre idioma era el que calia, i per això, es llençà, abans d'hora, la idea de la concessió del que encare no sabem el que serà, si és que alguna cosa arriba a ésser definitivament.

En tant, els panxa-contents d'aquí, els que havien de fer abaratir les subsistències, els que mai res donen ni res logren que no sia en profit propi, van pregonant les excel·lències de la concessió que no s'ha concedit encare, i tan important deu ésser, que, segurament, en gràcia a l'anunciada concessió, en l'Ajuntament barceloní no s'ha pogut, tampoc, aquesta setmana, discutir la qüestió de l'idioma català com a oficial per a la Corporació.

Es veu que les promeses governamentals són com una panacea davant la qual no té cap importància l'alt preu del pa, de l'oli i les lletges...

Deuen ésser tots de raça jueva, dels que ens descriuen jogant-se als dans la túnica del clavat en creu.

El conflicte que esclatà, fa sis setmanes, a la nostra ciutat no té, de bon troç, les proporcions amb que al principi es manifestava. Vol dir això que pugui donar-se per resolt aquest gran conflicte, que podríem dir de la gana, encara que en

molts dels oficis que es declararen en vaga es treballa? No. Les exigències del que no té espera, la manca de justícia, la imparcialitat, que deuria ésser la norma a seguir en aquests actes, la que sembla que en aquests casos és foragitada del sinus de les corporacions i de les autoritats que més deuria donar-ne exemple, fa que un conflicte que amb una mica només de bona voluntat es podria arranjar, esdevingui de grans conseqüències, podent donar gràcies, encare, que el sentit de transigència dels vaguistes faci que no hi hagin incidents de més gran importància material. La victòria, assolida en aquestes condicions, no pot tenir resultats bons del tot ni gaire duradors, perquè la fam, quan momentàniament i amb maneres de violència se l'entreté, se fa sentir tot seguit amb més intensitat que abans, i altra volta el clam de justícia s'aixeca menaçador davant dels que ja es creien segurs del triomf conquerit amb les males arts pròpies dels que viuen del treball dels altres.

Els llaniers, courers i llaners segueixen en vaga a les cases que no han cedit; i són 77 les cases que han firmat, treballant, doncs, en conjunt, uns 300 obrers.

Amb el pretext de trobar-hi portes falses i eines de treball, amagades, que els obrers en vaga prenen als esquirols, s'han practicat diferents registres al Sindicat dels esmentats rams, i les autoritats, al veure les planxes que havien fet, han cridat a la Junta del Sindicat aquest, menaçant-la amb clausurar el local si no deposaven llur actitut. La resposta de la Junta ha estat donada en el sentit de que seguirà la vaga mentre els patrons no firmin, i de que estan disposats a reclamar davant de qui sigui precís si segueixen les detencions i arbitrarietats de que durant aquesta setmana han estat objecte diferents obrers, entre els quals hi ha fins algun aprenent.

Els fumistes i similars treballen quasi tots; els obrers en portes ondulades han conseguit un augment del 5 per 100.

Els fundidors en ferre han tornat al treball en les mateixes condicions, preferint això que acceptar una almoïna que la burgesia els donava.

A pesar de que ja fa dies que els obrers flequers tornaren al treball, no han estat posats en llibertat els vaguistes que foren empresonats. Pot ser que no recordi, qui deu recordar-ho, que prometé restituir-los tot seguit la llibertat?

Els embaladors celebraren una reunió al Govern Civil, el que indignà molt al Comitè que hi assistí, perquè se n'oblava que aquells senyors tenen ganes de fer broma. El dijous degueren celebrar reunió de socis per a exposar el curs de la vaga.

Els mecànics i els paletes segueixen en vaga, no veient-se, per ara, cap forma d'arranjament.

Els obrers carboners han tornat al treball, mitjançant la promesa, per part dels patrons, de respectar el descans dominical i alguna altra concessió, encara que no de gran importància.

El Marquès d'Olèrdola, Alcalde

HA estat nomenat alcalde, de Reial Ordre, de Barcelona, el Marquès d'Olèrdola. De Reial Ordre, ell, que fa dos anys acabà el temps legal d'ésser regidor, i que pertanyia a la minoria nacionalista republicana, la qual, a cada nou nomenament d'alcalde, de Reial Ordre, en protestava, tant com a nacionalista, com a republicana.

Ell, el senyor Rius i Rius, que no se li coneixen altres antecedents polítics que els de nacionalista i, darrerament, els de nacionalista republicà, a darrera hora, quan, tant el nacionalisme com el republicanisme, se li han esvaït ja accepta un càrrec públic de Reial Ordre proposat pel partit lliberal monàrquic. Només cal recordar al senyor Rius i Rius, tot el que *El Poble Català*, setmanari i diari, ha publicat judicant l'acció política del partit lliberal a l'Estat espanyol i, sobretot, a Catalunya.

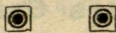
Els barcelonins, i els catalans en darrer terme, cal que no oblidin aquesta llastimosa evolució que potser un altre dia haurem de remarcar com a iniciació d'altres evolucions de determinades personalitats, que sorprendran a tothom. És a dir, que no sorprendran cap persona; perquè a Catalunya només causen sorpresa les desviacions que són suposades; les que es realitzen, tothom se les explica i les aplaudeix. Així el que cal és atreviment: no res més.

LA NACIO, però, regoneix i així ho manifesta, que és preferible per alcalde de Reial Ordre el senyor Rius i Rius, a tots els personatges momificats i perversos, políticament, que els partits de l'Estat treuen dels sepulcres emblanquits per a portar-los al setial de l'alcaldia de Barcelona.

És preferible, perquè, a pesar de l'evolució, estem segurs que si l'antic capítol del seu pare, en Sagasta, queia sempre del costat de la llibertat, en Rius i Rius caurà a tothora de la banda de Catalunya.

És preferible, també, perquè en Rius i Rius mentre sigui regidor, realitzà una enèrgica campanya contra les agües de Dos Rius, i en aquests moments, tenir per alcalde un home que, si no ha canviat de pensar, defensi a Barcelona de les epidèmies tifòdiques i de tota mena d'infeccions, és haver una gran fortuna, perquè és dispensar a la ciutat una de les accions més benefactores que les urbs poden desitjar, tant en el sentit de la salut, que és el primordial, com en el sentit econòmic.

Resumint: ens dol la defecció del senyor Rius, com a catalanistes que som; ateses les circumstàncies polítiques de l'Estat, com a barcelonins, aplaudim el seu nomenament i fem vots perquè, com a alcalde de Barcelona, compleixi els compromisos morals que amb la ciutat té contrets.

NOVES

RESPONENT a la crida que se els ha fet per la U. N. R. Casal Catalanista del Districte III, valiosos i entusiastes elements de la Unió Catalanista veïns del sudit districte, es reuniran, demà, diumenge, en l'hostatge social de nostra entitat capdal, Canuda, 14, pral., a les onze del matí, junt amb els socis del nomenat Casal, per a tractar de la reorganització i funcionament del mateix.

An aquesta reunió, a la qual hi han estat convidats els nostres llegidors veïns del tercer districte, els preguem hi assisteixin encare que per omissió no hagin rebut la corresponent convocatoria.

Per la U. N. R. Casal Catalanista del Districte III, s'ha dirigit un ofici a la Tinència d'alcaldia del sudit districte, manifestant-li el ferm propòsit, de l'entitat, de denunciar-li tot ço que desdiguí del bon nom d'una ciutat culta i civilitzada i que tingui acció dins el districte; comunicat que ha estat contestat amb agraïment i promesa d'atendre totes les denúncies amb estricte esperit de justícia.

S'ha constituït, denominant-se «Nostra Parla», un agrupament de mallorquins, valencians, rossellonesos i catalans, amb la lloable finalitat de propagar l'amor, el conreu i la unitat de l'idioma a la Catalunya actual i a totes les altres terres de parla catalanesca, procurant, ensem, l'enfortiment i l'extensió de la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, baluart ferm i necessari per a la reconquesta de les llibertats patries.

L'esmentat agrupament es proposa portar a cap una entusiasta actuació pancatalanista, profitosa per a la causa de les nostres reivindicacions i de la nostra unitat espiritual, però plena de dificultats, que s'hauràn de vèncer segons les circumstàncies, si es té en compte l'estat en que es troba la consciència nacional catalana en terres de València, de Mallorca i del Rosselló i, desgraciadament, encare no tan desperta com deuria estar en nostra mateixa Catalunya.

La tasca de l'agrupament «Nostra Parla» es començarà amb una excursió a terres de llengua catalana, a la que hi concorreràn representants de les altres terres del nostre idioma i diverses personalitats catalanes.

La secció d'Esbarjo del Centre Catalanista del Districte II té ja ultimats els treballs d'organització de la magna excursió que efectuarà a Montserrat el dies 25 i 26 del proper Març.

El terme d'inscripció es tancarà dintre pocs dies. Prepost: cinc pessetes.

En el número vinent avançarem nous detalls.

El Consell Directiu del Casal del Districte II convoca a tot l'element jove d'aquesta entitat a la reunió que demà, diumenge, dia 20, a 3 les de la tarde, es celebrarà per constituir una «Jovenut» que actui com a secció política del mateix.

L'Orfeó «Escola Choral Martinenca», en el darrer concell general, nomenà, per aclamació, la següent Junta Directiva: President, Jaume Sunol; Vice-president, Martí Calvet; Secretari, Rafel Llonch; Vice-secretari, Enric Teixidó; Caixer, Jaume Ventura; Comptador, Agustí Berga; Arxiver, Joan Scías; Vocal 1.er, Joan Paloma; Vocal 2.^{on}, Agustí Domènech.

A Calella ha començat a publicar-se un setmanari català titelat *Vida Nova*. Li desitgem llarga vida.

Hem rebut un Manifest que els organitzadors de la «Jovenut Escolar Nacionalista» han endreçat als estudiants. D'ell se'n despen que el propòsit que els anima és de que aquesta entitat, no solament sigui un ferm baluart d'intransigent catalanisme, sinó que també vingui a ésser un agrupament que en estreta abraçada aplegui als diferents nacionalismes ibèrics.

Estem ben certs de que els esforços d'aquells entusiastes propagadors de la ideologia nacionalista aniran sempre acompanyats amb el més esplendent dels èxits.

Ens ho fa creure l'entusiasme que han sapigut despertar entre l'element escolar, per una part, i, sobre tot, el nombrós estol de fills d'altres antigues nacionalitats ibèriques diferents de la catalana, que s'ha posat sota dels plecs de la bandera que han aixecat.

La Secretaria de l'esmentada Jovenut Escolar Nacionalista ha quedat instal·lada al carrer d'Alvarez, 6, principal, aon poden inscriure's com a socis tots aquells que simpatitzen amb la idea de crear aquesta entitat, els dijous feiners, de sis a vuit de la tarde.

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis

• • LA NACIO • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
DE LA UNIO CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes